

Tirant lo Blanc

Joanot Martorell

Tirant lo Blanc i altres escrits de Joanot Martorell

“Com la Princesa cridà lo primer crit, ho sentí la Viuda Reposada, e hagué plena notícia que la causa del cridar havia fet Plaerdemavida, e que Tirant devia ésser ab ella; pensà que si Tirant passava a la Princesa, que ella no poria complir son desig ab ell. E ja tothom callava, e la Princesa no deia res, sinó que es defenia ab paraules gracioses que la plasent batalla no vingués a fi. La Viuda s’assigué al llit e donà un gran crit e dix:

- I què és lo que teniu, filla?

Despertà totes les donzelles ab grans crits e remor, e venc a notícia de l’Emperadriu. Totes llevaren cuitadament, qui totes nues, qui en camisa, e ab cuitats passos anaren a la porta de la cambra, la qual trobaren molt bé tancada, e a grans crits demanaren llum. E en aquest instant que tocaven a la porta e cercaven llum, Plaerdemavida pres a Tirant per los cabells e apartà’l de lla on volguera finir sa vida e posà’l en lo retret e féu-lo saltar en un terrat que hi havia e donà-li una corda de cànem perquè s’acalàs dins l’hort, e d’allí podia obrir la porta car ella hi havia ben proveït perquè quan vingués, ans del dia, se’n fos pogut anar eixint per una altra porta. Mas tan gran fon l’avalot e los grans crits que daven les donzelles e la Viuda que no el poqué traure per lo lloc on ella havia pensat, e fon forçat que el tragués per lo terrat, e donà-li la corda llarga, i ella prestament se’n tornà, e tancà la finestra del retret e anà on era sa senyora.

E Tirant donà volta e lligà fort la corda e ab la pressa que tenia per no ésser vist ni conegut no pensà la corda si bastava en terra; deixà’s anar per la corda avall e fallia-se’n més de dotze alnes que no plegava en terra; fon-liforçat de deixar-se caure, perquè los braços no li podien sostenir lo cos, e donà tan gran colp en terra que es rompé la cama.

Deixem a Tirant, que està de llarg, gitat en terra, que no es pot moure.

Com Plaerdemavida se’n fon tornada, portaren la llum e totes entraren ab l’Emperadriu, i ella prestament li demanà quin avalot era estat aquell, per quina causa havia cridat.

- Senyora - dix la Princesa -, una gran rata saltà sobre lo meu llit e pujà’m sobre la cara, e espantà’m tan fort que haguí de cridar tan grans crits que fora estava de tot record; e ab l’ungla ha’m arrapada la cara, que si m’hagués encertat en l’ull, quant mal m’haguera fet!

E aquell arrap li havia fet Plaerdemavida com li tancava la boca perquè no cridàs.

L’Emperador se fon llevat, e ab l’espasa en la mà entrà per la cambra de la Princesa, e, sabuda la veritat de la rata, cercà totes les cambres. Emperò la donzella fon discreta: après que l’Emperadriu fon entrada e parlava ab sa filla, ella saltà en lo terrat e prestament llevà la corda e sentí plànyer a Tirant. Prestament presumí que era caigut, e no dix res e tornà-se’n dins la cambra. E havia tan gran remor per tot lo palau, d’aquells de la guàrdia e dels oficials de la casa, que açò era cosa de gran espant de veure i de sentir, que si los turcs fossen entrats dins la ciutat no s’hi fera major fet.

L’Emperador, qui era home molt sabut, pensà que açò no fos més que rata: fins dins los còfrens cercà, e totes les finestres féu obrir; e si la donzella un poc se fos tardada en llevar la corda, l’Emperador l’haguera trobada.

Lo Duc e la Duquessa, qui sabien en aquest fet, com sentiren la remor tan gran, pensaren que Tirant era estat sentit. Pensau lo cor del del Duc quin devia estar, que ves a Tirant en tan gran congoixa ésser posat, car pensava que l’haguessen mort o apresonat; armà’s prestament, que allí tenia les

sues armes per ajudar a Tirant, e dient entre si:

- Hui perdré tota ma senyoria, puix Tirant és en tal punt.

- ¿Què faré jo - dix la Duquessa -, que les mies mans no tenen força per vestir-me la camisa?

Com lo Duc fon armat, ixqué de la sua cambra per veure açò què era e per saber on era Tirant; e anant trobà l'Emperador que se'n tornava a la sua cambra, e lo Duc li demanà:

- Què és açò, senyor? ¿Quina novitat tan gran és estada aquesta?

Respòs l'Emperador:

- Les folles de donzelles, qui de no res temoregen. Una rata, segons m'han recitat, és passada sobre la cara de ma filla e, segons ella diu, ha-li fet senyal en la galta. Tornau-vos-ne a dormir, que no us hi cal anar.

Lo Duc tornà-se'n a la sua cambra e recità-ho a la Duquessa, e prengueren los dos gran consolació com res de Tirant no era estat. Dix llavors lo Duc:

- Per nostra Dona, jo anava ab tal deliber, que si l'Emperador hagués pres a Tirant, que ab aquesta atxa jo haguera mort a l'Emperador e a tots los qui fossen de sa voluntat; e après, Tirant o jo fóra estat emperador.

- Però més val que així sia estat - dix la Duquessa.

Llevà's corrent e anà a la cambra de la Princesa. Com Plaerdemavida la véu dix-li:

- Senyora, jo us clam mercè que estigau ací e no consintau que negú diga mal de Tirant, e jo iré a veure què fa.

Com fon sobre lo terrat, no gosava parlar per ço que no fos oïda de negú, e sentí que ell se planyia fort e deia en forma de semblants paraules."